

u-hjälp till Cuba

Den svenska u-hjälpsdebatten handlar inte enbart om vilket år vi ska uppnå enprocentsmålet — i sina bästa stunder kommer den också in på de något mer intrikata frågorna om vilka länder vi ska hjälpa och hur vi bäst bidrar till deras utveckling.

Det hävdas ofta att u-hjälp inte får medföra inblandning i ländernas inre politiska förhållanden. Samtidigt understryks det att vi inte ska hjälpa länder med politiska system som vi ogillar. Men dessa regler är svåra att följa — ett maktskifte kan medföra antingen att vi måste dra in vår hjälp — och därmed ta ställning i ett lands inre politiska förhållanden — eller fortsätta med hjälpverksamheten och således ge stöd åt en regim, som vi av olika skäl ogillar.

Man kan därför konstatera att u-hjälp alltid på ett eller annat sätt leder till påverkan av mottagarlandets inre politiska förhållanden. Själv skulle jag helst se att man accepterade detta och uttalat koncentrerade stödet till länder med demokratiskt styrelseskick och dokumenterad vilja till sociala och ekonomiska reformer, i Latinamerika t. ex. till Chile. Men man kan också tänka sig att göra en dygd av nödvändigheten och medvetet inrikta hjälpverksamheten på utbildning och sociala förbättringar i totalitära och auktoritära stater i förhoppning att hjälpen på sikt också medför krav på politiska reformer. Det kan t. ex. knappast vara fel att USA bidrar till malariabekämpning på Haiti; kanske skulle diktatorn "Papa Doc" François

Duvalier eller åtminstone hans efterträdare sitta mindre säkert i sadeln om skolväsendet byggdes ut (och skulle han våga tacka nej till ett sådant hjälpprogram?) Med denna utgångspunkt har jag för omväxlings skull hamnat på exakt samma sakståndpunkt som Aftonbladet utifrån helt andra värderingar gjort, nämligen att vi bör ge u-hjälp till Cuba.

I och för sig kan det sägas att Cuba idag får ca en miljon dollar om dagen i ekonomisk hjälp från Sovjetunionen och därför är ett i hjälphänseende ovanligt gynnad land. Men det finns ju ett och annat som Sovjetunionen inte har de bästa förutsättningarna att bidra med och där Sverige i stället kunde göra en insats. Jag tänker särskilt på fackförningsexpertis, som kunde hjälpa till att organisera en självständig fackföreningsrörelse på ön i stället för den som krossades efter Castros makttillträde. I fjol kritiserade ILO regimen för att den brutit mot flera internationella arbetskonventioner, som Cuba undertecknade före Castros tid, och FFI har protesterat mot att fackföreningsledare fängslats. I höstas redovisade före generalsekreteraren för telefonarbetarfederationen på Cuba, Vincente Rubiera, i tidningen Statsanställd (nr 22/1968) hur strejkrätten avskaffats och försök till strejk straffas med döden, hur arbetsveckan förlängts, oavlönad övertid blivit regel

och socialförsäkringssystemets fonder konfiskerats. Det finns anledning för fackföreningsrörelsen att undersöka om dessa klagomål är berättigade och självfallet också ställa sin expertis till Cubas förfogande för att bygga upp en självständig fackföreningsrörelse. Det skulle verkligen vara en insats i ett i detta avseende tydligt starkt underutvecklat land.

Jag tror att några svenska fackliga experter skulle vara till stor nytta för befolkningen på Cuba. Kanske skulle man också kunna införa viss utbytesverksamhet, t. ex. så att en ledarskribent på Granma — kubanska kommunistpartiets tidning — fick göra en serie gästföreläsningar för våra mest militanta studentdemonstranter och tala om för dem hur man på Cuba ser på studenternas viktigaste uppgifter. Enligt Granma för den 9 mars 1969 bör nämligen studenterna manifesteras sin revolutionära medvetenhet ”i sin attityd till produktivt arbete, obligatorisk militärutbildning, närvaro under lektionerna samt medvetande om behovet av studier och vårt folks heroiska kamp mot underutvecklingen”.

Den sortens revolutionär medvetenhet skulle vi kunna ha glädje av också i Sverige.

Rolf Norberg